

СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Головне управління Служби безпеки України в Донецькій та Луганській областях
2 управління (з дислокацією у м. Маріуполь Донецької області)

Слідчий відділ

вул. Архітектора Нільсена, 33, м. Маріуполь, Донецька область, 87515, тел. (0629) 52-53-94, (098) 482-18-54

www.ssu.gov.ua, e-mail: usbu_mariupol_sv@ssu.gov.ua Код ЄДРПОУ 20001504

ПОВІДОМЛЕННЯ

про підозру

місто Дніпро

«28» липня 2025 року

Старший слідчий в ОВС слідчого відділу 2 управління (з дислокацією у м. Маріуполь Донецької області) ГУ СБ України в Донецькій та Луганській областях підполковник юстиції Сокол Володимир Андрійович, розглянувши матеріали кримінального провадження, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 42022050000000045 від 21.02.2022, та, встановивши наявність достатніх доказів, а також підстав для повідомлення про підозру у вчиненні злочину, відповідно до ст. ст. 42, 276, 277, 278, 279 КПК України,

ПОВІДОМИВ:

Ткаченка Олександра Івановича,
23.04.1966 року народження, громадянина
України, уродженця м. Макіївка Донецької
області, т.зв. військового комісара
військового комісаріату міста Харцизька
ДНР, раніше не судимого, зареєстрованого
за адресою: Донецька область, м. Макіївка,
вул. Жданова, буд. 13, кв. 1, фактичне місце
проживання не встановлено,
ПІН 2421912115,

про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України, тобто в порушенні законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, вчиненому за попередньою змовою групою осіб (у редакції ст. 438 КК України на момент вчинення кримінального правопорушення).

З лютого 2014 року до цього часу триває міжнародний збройний конфлікт, викликаний збройною агресією Російської Федерації проти України та окупацією частини території України. У ході вказаного міжнародного збройного конфлікту 24 лютого 2022 року президент РФ оголосив початок так званої

спеціальної військової операції, що полягала у здійсненні повномасштабного вторгнення ЗС РФ, інших збройних формувань РФ та підконтрольних їм угруповань іррегулярних збройних формувань на територію України.

Факт повномасштабного збройного вторгнення на територію України не приховувався владою РФ, а також встановлений рішеннями міжнародних організацій, зокрема резолюцією Генеральної Асамблеї ООН ES-11/1 від 02.03.2022 «Про агресію проти України», п. п. 1, 3 Висновку 300(2022) Парламентської Асамблеї Ради Європи «Наслідки агресії Російської Федерації проти України», п. п. 17, 18 наказу Міжнародного Суду ООН від 16.03.2022 за клопотанням про вжиття тимчасових заходів у справі «Звинувачення в геноциді відповідно до Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього (Україна проти РФ та ін.)».

Відповідно до ст. 2, спільної для Женевських конвенцій про захист жертв війни 1949 року, Конвенції, як і інші акти законів і звичаїв війни (міжнародного гуманітарного права), застосовуються до всіх випадків оголошеної війни чи будь-якого іншого збройного конфлікту, що може виникнути між двома чи більше Високими Договірними Сторонами, навіть якщо одна з них не визнає стану війни, у тому числі до всіх випадків часткової або цілковитої окупації Високої Договірної Сторони, навіть якщо ця окупація не натрапляє на жодний збройний спротив.

При цьому, згідно ст. 47 Женевської конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949 (далі – ЖК (IV)) особи, що перебувають під захистом, які знаходяться на окупованій території не будуть у жодному разі та жодним чином позбавлені переваг цієї Конвенції у зв'язку з будь-якими змінами, запровадженими стосовно керівних установ чи управління цією територією внаслідок її окупації, або у зв'язку з будь-якою угодою, укладеною між владою окупованої території та владою окупаційної держави, або у зв'язку з анексією окупаційною державою всієї або частини окупованої території.

Відповідно до ст. 51 ЖК (IV) окупаційна держава не може примушувати осіб, що перебувають під захистом, служити в її збройних чи допоміжних силах. Забороняється будь-який тиск чи пропаганда, спрямовані на забезпечення добровільного вступу на військову службу.

Водночас, згідно ст. 147 ЖК (IV) до серйозних порушень, серед іншого, належить примушення особи, що перебуває під захистом, служити в збройних силах ворожої держави.

Відповідно до ст. 23 Гаазької конвенції про закони та звичаї війни на суходолі від 18.10.1907 воюючій стороні також забороняється примушувати громадян супротивної сторони брати участь у військових діях, спрямованих проти їхньої власної держави, навіть у випадку, якщо вони перебували на службі такої воюючої сторони до початку війни.

Відповідно до ст. 8 (2)(a)(v) Римського статуту МКС примушення іншої особи, що перебуває під захистом, до служби у збройних силах ворожої держави є воєнним злочином.

З метою реалізації політики окупації та остаточної т.зв. інтеграції окупованих території Донецької області до складу «ДНР», придушення спротиву проукраїнського населення, керівництвом окупаційної адміністрації РФ в Донецькій області прийнято низку юридично нікчемних документів, законність яких не визнається державою Україна – законів та підзаконних нормативних актів «ДНР», направлених на забезпечення примусової загальної мобілізації громадян України, а саме:

- Закон ДНР № 15/04-ВС «Про збройні сили ДНР» від 20.06.2014;
- Закон ДНР № 08-ІНС від 13.02.2015 «Про військовий обов'язок та військову службу», прийнятий Постановою т.зв. Народної Ради ДНР № І-58П-НС від 13.02.2015;
- Закон ДНР № 10-ІНС від 26.02.2015 «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», прийнятий Постановою т.зв. Народної Ради ДНР від 17.02.2015;
- Закон ДНР № 23-ІНС від 24.03.2015 «Про особливі правові режими», прийнятий Постановою т.зв. Народної Ради ДНР № І-100П-НС від 24.03.2015;
- Закон ДНР № 84-ІНС від 14.08.2015 «Про оборону», прийнятий Постановою т.зв. Народної Ради ДНР від 14.08.2015;
- Указ № 418 від 03.12.2020 «Про створення Управління Народної міліції ДНР»;
- Указ Глави ДНР № 79 від 25.03.2021 «Про призов громадян 1994-2003 років народження на військову службу у квітні-липні 2021 року»;
- Указ Глави ДНР № 29 від 19.02.2022 «Про проведення загальної мобілізації»;
- Указ Глави ДНР № 94 від 19.03.2022 «Про спеціальні формування»;
- Постанова т.зв. Уряду ДНР № 59-3 від 21.07.2022 «Про затвердження Положення про призов громадян Донецької Народної Республіки з мобілізації, приписаних до військових частин (призначених у спеціальні формування), для проходження військової служби на військових посадах, передбачених штатами воєнного часу, або направлення їх для роботи на посадах цивільного персоналу Збройних Сил Донецької Народної Республіки, інших військових формувань та органів, спеціальних формувань»;
- Указ Глави ДНР № 54 від 18.02.2023 «Про затвердження складів комісій муніципальних утворень у Донецькій Народній Республіці щодо попередньої постановки громадян на військовий облік на 2023 рік»;
- Указ Глави ДНР № 124 від 28.03.2024 «Про заходи щодо забезпечення призову громадян 1994-2006 років народження на військову службу у Донецькій Народній Республіці у 2024 році»;
- Указ Глави ДНР № 782 від 26.12.2024 «Про затвердження складів комісій муніципальних утворень у Донецькій Народній Республіці щодо початкової постановки громадян на військовий облік у 2025 році» тощо.

Крім того, ст. 388 т.зв. Кримінального кодексу ДНР передбачено кримінальну відповідальність за ухилення від проходження військової та альтернативної цивільної служби.

Так, 20.06.2014 представниками окупаційної влади прийнято т.зв. закон «Про збройні сили ДНР» № 15/04-ВС, у відповідності до якого створено незаконне збройне формування – т.зв. збройні сили ДНР, завданням яких є збройне утримання тимчасово окупованих територій Донецької області та участь у збройній агресії проти України спільно з військовослужбовцями ЗС РФ. При цьому, до органів військового управління віднесено т.зв. військові комісаріати.

Відповідно до ч. 3 ст. 8 т.зв. закону ДНР № 08-ІНС від 13.02.2015 «Про військовий обов'язок та військову службу», передбачено, що військовий облік громадян, за винятком громадян, зазначених у пункті 3 цієї статті, здійснюється військовим комісаріатом (його відділами) за місцем їх проживання, а громадян, які прибули на місце перебування на строк більше трьох місяців або проходять альтернативну цивільну службу, – за місцем їхнього перебування. Військовий комісаріат здійснює військовий облік громадян через свої відділи у районах (містах).

Пункт 1 ст. 9 вказаного т.зв. закону, передбачено, що первісна постановка на військовий облік громадян чоловічої статі здійснюється в період з 1 січня по 31 березня у рік досягнення ними віку 17 років комісіями з постановки громадян на військовий облік, що створюються в містах (без районного поділу), районах, та в районах міст (з районним розподілом), а також в органах місцевого самоврядування та організаціях рішенням Глави Уряду Донецької Народної Республіки (керівника вищого виконавчого органу державної влади Донецької Народної Республіки) за поданням військового комісара».

У відповідності до вимог ст. 20 т.зв. закону № 10-ІНС від 26.02.2015 «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію»: при оголошенні мобілізації громадяни, які підлягають призову на військову службу, зобов'язані з'явитися на збірні пункти в строки, зазначені в мобілізаційних приписах, повістках та розпорядженнях військового комісаріату (його відділень). Громадянам, які перебувають на військовому обліку, з моменту оголошення мобілізації забороняється виїзд з місця мешкання без дозволу військового комісаріату (його відділень).

Крім того, 24.03.2015 т.зв. урядом ДНР прийнято т.зв. закон № 23-ІНС від 24.03.2015 «Про особливі правові режими». Частиною 1 статті 29 т.зв. закону передбачено, що військовий стан на території Донецької Народної Республіки запроваджується указом Глави Донецької Народної Республіки». П. «Б» ч. 2 ст. 29 передбачено, що одночасно із запровадженням військового стану указом Глави Донецької Народної Республіки про запровадження військового стану може оголошуватися мобілізація». Статтею 37 на громадян, які перебувають на території т.зв. Донецької Народної Республіки накладено ряд обмежень їх конституційних прав, а саме: громадяни та інші особи за умов дії спеціальних правових режимів зобов'язані:

а) виконувати вимоги цього Закону, законів Донецької Народної Республіки та інших нормативних правових актів Донецької Народної Республіки з питань особливих правових режимів;

в) прибувати за викликом до органів державної влади та управління, органів самоврядування, органів військового управління, які забезпечують особливі правові режими, а також до військових комісаріатів за місцем проживання;

г) виконувати вимоги, викладені в отриманих ними мобілізаційних розпорядженнях, повістках та розпорядженнях органів державної влади та управління, органів самоврядування, органів військового управління, які забезпечують особливі правові режими, а також військових комісаріатів;

д) брати участь у роботах оборонного характеру, а також вступати у спеціальні формування у порядку, встановленому Главою Донецької Народної Республіки.

У подальшому, 14.08.2015 представниками окупаційної влади прийнято т.зв. закон «Про оборону», відповідно до ст. 1 якого збройними силами «ДНР» є підрозділи народної міліції Донецької Народної Республіки, а т.зв. указом № 418 від 03.12.2020 створено незаконне збройне формування – управління Народної міліції ДНР, на яке покладено функції здійснення збройного опору ЗСУ на території Донецької області та забезпечення захисту життєдіяльності діючої окупаційної адміністрації РФ від зовнішніх загроз.

Відповідно до п. 1.3 т.зв. «Положення про Управління Народної міліції ДНР» до його структури входять органи військового управління, зокрема військові комісаріати, представникам яких доручено проведення набору осіб для їх участі у здійсненні збройної агресії проти України.

Так, до складу т.зв. народної міліції ДНР входять наступні відділи військового комісаріату ДНР, незаконно створені на тимчасово окупованій території Донецької області:

1. ВВК ДНР по Київському, Ворошиловському та Калинінському районам м. Донецька;

2. ВВК ДНР по Пролетарсько-Будьонівському району м. Донецька (у подальшому – ВВК Будьонівського, Ленінського та Пролетарського районів м. Донецька);

3. ВВК ДНР по Петровсько-Куйбишевському району м. Донецька;

4. ВВК ДНР по м. Горлівка;

5. ВВК ДНР по Центрально-міському району м. Макіївка;

6. ВВК ДНР по Радянському району м. Макіївка;

7. ВВК ДНР по Червоногвардійському району м. Макіївка;

8. ВВК ДНР по Амвросіївському району;

9. ВВК ДНР по Єнакіївському району;

10. ВВК ДНР по Новоазовсько-Тельманівському району;

11. ВВК ДНР по Снежнянсько-Торезькому району;

12. ВВК ДНР по Старобешівському району;

13. ВВК ДНР по м. Харцизьку;

14. ВВК ДНР по м. Шахтарську.

Відповідно до т.зв. Указу Глави ДНР № 79 від 25.03.2021 «Про призов громадян 1994-2003 років народження на військову службу у квітні-липні 2021

року» на начальників відділів Військового комісаріату ДНР по районах покладено обов'язок щодо розробки та здійснення заходів з організованого проведення призиву громадян на військову службу.

У подальшому, 19.02.2022 керівництвом окупаційної адміністрації РФ («ДНР») за попередньою змовою з вищим військово-політичним керівництвом РФ, в умовах триваючого міжнародного збройного конфлікту, в порушення положень ст. 51 Женевської конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949, ст. 23 Гаазької конвенції про закони та звичаї війни на суходолі від 18.10.1907, на тимчасово окупованій території Донецької області оголошено примусову загальну мобілізацію громадян України, які мешкають на тимчасово окупованій території Донецької області, для участі у збройній агресії РФ проти України. З цією метою т.зв. главою ДНР Пушиліним Д.В. (стосовно якого обвинувальний акт за ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України перебуває на розгляді суду) підписано т.зв. указ № 29 від 19.02.2022 «Про проведення загальної мобілізації».

Крім того, пунктом 4 т.зв. указу Глави ДНР № 31 від 22.02.2022 «Про призов громадян 1995-2004 років народження на військову службу з мобілізації» передбачено направити призовників для проходження військової служби з мобілізації до резерву Командування Народної міліції Донецької Народної Республіки.

Також т.зв. Указом Глави ДНР № 94 від 19.03.2022 «Про внесення змін до Указу Голови ДНР від 22 лютого 2022 року № 30 «Про спеціальні формування» збільшено граничний вік мобілізованих чоловіків до спеціальних формувань з 18 до 65 років.

До виконання вищевказаних наказів представниками окупаційної адміністрації РФ залучено т.зв. військові комісаріати ДНР.

Громадянин України Ткаченко Олександр Іванович, з 19.02.2022 (після оголошення загальної мобілізації на тимчасово окупованій території Донецької області), перебуваючи на посаді т.зв. начальника відділу військового комісаріату ДНР по м. Харцизьк (у подальшому – військового комісара військового комісаріату міста Харцизька ДНР), знаходячись у приміщенні військового комісаріату на тимчасово окупованій території м. Харцизьку Донецької області, зокрема по провулку Бірюзова, буд. 3, усвідомлюючи наявність міжнародного збройного конфлікту та у зв'язку з ним, будучи ознайомленим з вищенаведеним т.зв. законодавством ДНР та на його виконання, діючи умисно, вступив у злочинну змову з іншими представниками окупаційної влади та здійснював дії, направлені на порушення законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а саме на примушення осіб, що перебувають під захистом, до служби у збройних силах ворожої держави.

При цьому протягом 2023 року Ткаченко О.І., як т.зв. військовий комісар військового комісаріату міста Харцизька ДНР, відповідно до т.зв. указу № 54 від 18.02.2023 очолював т.зв. комісію з постановки громадян на військовий облік у 2023 році по м. Харцизьку Донецької області. У подальшому, у 2024 році на

підставі т.зв. указу глави ДНР № 124 від 28.03.2024 Ткаченка Олександра Івановича як т.зв. військового комісара військового комісаріату міста Харцизька ДНР призначено заступником голови основного складу т.зв. призовної комісії м. Харцизька.

Крім того, у поточному році відповідно до т.зв. указу Глави ДНР № 782 від 26.12.2024 Ткаченко О.І. очолив основний склад комісії з постановки громадян на військовий облік у 2025 році по м. Харцизьку.

З 19.02.2022 Ткаченко О.І., діючи умисно, реалізуючи спільний злочинний умисел представників окупаційної влади, за попередньою змовою групою осіб (стосовно яких здійснюється досудове розслідування в інших кримінальних провадженнях), відповідно до т.зв. постанови уряду ДНР № 59-3 от 21.07.2022 та інших вищевказаних т.зв. нормативних документів, приймав участь в організації здійснення комплексу заходів щодо призиву громадян по мобілізації на тимчасово окупованій території Донецької області, а саме щодо: оповіщення громадян та організацій про проведення мобілізації, явки (доставки) громадян у місця збору та (чи) на пункти (місця) прийому мобілізаційних ресурсів військових частин (спеціальних формувань), документального оформлення призиву громадян по мобілізації.

Зокрема, працівниками відділу військового комісаріату, очолюваного Ткаченком О.І., організовано приписку громадян до військових частин; виписано повістки для оповіщення громадян; створено дільниці оповіщення; здійснено направлення громадян, призваних по мобілізації, до військових частин.

Також Ткаченко О.І. як т.зв. начальник відділу військового комісаріату під час організації заходів із примусової мобілізації координував свої дії з іншими органами окупаційної влади, зокрема т.зв. органами місцевого самоуправління, органами охорони здоров'я, міністерством внутрішніх справ по ДНР тощо.

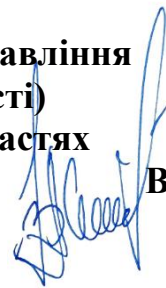
Внаслідок вищевказаних дій Ткаченка О.І. примусово мобілізовано невстановлену кількість громадян України, які мешкають на тимчасово окупованій території Донецької області, серед яких:

Враховуючи вищевказане, Ткаченко О.І., перебуваючи на посаді т.зв. начальника відділу військового комісаріату ДНР по м. Харцизьк (у подальшому – військового комісара військового комісаріату міста Харцизька ДНР), діючи умисно, розуміючи наявність міжнародного збройного конфлікту та у зв'язку з ним, на виконання юридично нікчемних документів, законність яких не визнається державою Україна, - т.зв. нормативних актів «ДНР», у порушення ст. ст. 47, 51, 147 Женевської Конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949, ст. 23 Гаазької конвенції про закони та звичаї війни на суходолі від 18.10.1907, за попередньою змовою групою осіб (стосовно яких здійснюється досудове розслідування в інших кримінальних провадженнях) приймав участь у здійсненні заходів з організованого проведення призову чоловіків віком від 18 до 65 років на тимчасово окупованій території Донецької

області, які в подальшому, в примусовому порядку, із погрозами застосування т.зв. кримінальної відповідальності, що передбачена ст. 388 «Ухилення від проходження військової та альтернативної цивільної служби» т.зв. Кримінального кодексу Донецької Народної Республіки, без відповідної бойової підготовки направляються для ведення бойових дій у складі регулярних військ ЗС РФ, в якості «добровольців» проти України.

Таким чином, Ткаченко Олександр Іванович, 23.04.1966 р.н., обґрунтовано підозрюється в порушенні законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, вчиненому за попередньою змовою групою осіб, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України (у редакції ст. 438 КК України на момент вчинення кримінального правопорушення).

Старший слідчий в ОВС слідчого відділу 2 управління
(з дислокацією у м. Маріуполь Донецької області)
ГУ СБ України в Донецькій та Луганській областях
підполковник юстиції

Володимир СОКОЛ

ПОГОДЖЕНО

Прокурор у кримінальному провадженні –
прокурор відділу процесуального керівництва
та підтримання публічного обвинувачення
управління протидії злочинам,
вчиненими в умовах збройного конфлікту,
Донецької обласної прокуратури

Євгеній ТАРАН

Підозрюваному Ткаченку О.І. у відповідності до вимог ст. ст. 20, 276, 277 КПК України повідомлено та роз'яснено права підозрюваного, передбачені наступними нормами чинного законодавства України.

Конституція України

Стаття 28. Кожен має право на повагу до його гідності.

Ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню. Жодна людина без її вільної згоди не може бути піддана медичним, науковим чи іншим дослідям.

Стаття 29. Кожна людина має право на свободу та особисту недоторканність.

Ніхто не може бути заарештований або триматися під вартою інакше як за вмотивованим рішенням суду і тільки на підставах та в порядку, встановлених законом.

У разі нагальної необхідності запобігти злочинові чи його припинити уповноважені на те законом органи можуть застосувати тримання особи під вартою як тимчасовий запобіжний захід, обґрунтованість якого протягом сімдесяти двох

годин має бути перевірена судом. Затримана особа негайно звільняється, якщо протягом сімдесяти двох годин з моменту затримання їй не вручено вмотивованого рішення суду про тримання під вартою.

Кожному заарештованому чи затриманому має бути невідкладно повідомлено про мотиви арешту чи затримання, роз'яснено його права та надано можливість з моменту затримання захищати себе особисто та користуватися правовою допомогою захисника.

Кожний затриманий має право у будь-який час оскаржити в суді своє затримання.

Про арешт або затримання людини має бути негайно повідомлено родичів заарештованого чи затриманого.

Стаття 55. Права і свободи людини і громадянина захищаються судом.

Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб.

Кожен має право звертатися за захистом своїх прав до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Кожен має право після використання всіх національних засобів правового захисту звертатися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ чи до відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна.

Кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань.

Стаття 56. Кожен має право на відшкодування за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування матеріальної та моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень.

Стаття 59. Кожен має право на правову допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно. Кожен є вільним у виборі захисника своїх прав.

Для забезпечення права на захист від обвинувачення та надання правової допомоги при вирішенні справ у судах та інших державних органах в Україні діє адвокатура.

Стаття 62. Особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду.

Ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні злочину.

Обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом, а також на припущеннях. Усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на її користь.

У разі скасування вироку суду як неправосудного держава відшкодовує матеріальну і моральну шкоду, завдану безпідставним засудженням.

Стаття 63. Особа не несе відповідальності за відмову давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначається законом.

Підозрюваний, обвинувачений чи підсудний має право на захист.

Засуджений користується всіма правами людини і громадянина, за винятком обмежень, які визначені законом і встановлені вироком суду.

Положення про порядок короткочасного затримання осіб, підозрюваних у вчиненні злочину

Стаття 10. Права та обов'язки затриманих.

Особи, затримані за підозрінням у вчиненні злочину, мають право:

- знати, в чому їх підозрюють;
- вимагати перевірки прокурором правомірності затримання; про заявлену вимогу адміністрація місця тримання затриманих негайно повідомляє прокурора;
- оскаржити дії особи, яка провадить дізнання, слідчого або прокурора, давати пояснення і заявляти клопотання;
- звертатися зі скаргами і заявами в державні органи, громадські організації і до службових осіб у порядку, встановленому статтею 13 цього Положення;
- користуватися своїм одягом і взуттям, а також іншими необхідними предметами і речами, перелік яких визначається Правилами внутрішнього розпорядку в місцях тримання затриманих.

Особи, затримані за підозрінням у вчиненні злочину, зобов'язані додержувати вимог цього Положення і Правил внутрішнього розпорядку в місцях тримання затриманих.

Закон України «Про попереднє ув'язнення»

Стаття 9. Права осіб, взятих під варту.

Особи, взяті під варту, мають право:

- на захист відповідно до кримінально-процесуального законодавства;
- на захист своїх прав та інтересів особисто або за допомогою захисника з моменту затримання або взяття під варту, а також на повідомлення під час взяття під варту підстав та мотивів взяття під варту, оскаржувати їх у суді, отримати в друкованому вигляді роз'яснення положень статей 28, 29, 55, 56, 59, 62 та 63 Конституції України, цієї статті та інших прав затриманих або взятих під варту, встановлених законом, у тому числі права здійснювати захист своїх прав та інтересів особисто або за допомогою захисника з моменту затримання або арешту (взяття під варту)
- особи, права відмовитися від надання будь-яких пояснень або свідчень до прибуття захисника, знайомитися з правилами тримання під вартою;
- на щоденну прогулянку тривалістю одна година. Вагітним жінкам і жінкам, які мають при собі дітей, неповнолітнім, а також хворим з дозволу лікаря та за їх згодою тривалість щоденної прогулянки встановлюється до двох годин;
- одержувати два рази на місяць передачі або посилки та грошові перекази і передачі;
- купувати протягом місяця за безготівковим розрахунком продукти харчування і предмети першої необхідності на суму до одного мінімального розміру заробітної плати та без обмежень письмове приладдя, газети, книги через торговельну мережу на замовлення;
- користуватися власним одягом і взуттям, мати при собі документи і записи, що стосуються кримінальної справи;

- користуватися телевізорами, одержаними від родичів або інших осіб, настільними іграми, газетами і книгами з бібліотеки місця попереднього ув'язнення та придбаними через торговельну мережу;

- відправляти в індивідуальному порядку релігійні обряди і користуватися релігійною літературою та властивими їх віруванню предметами релігійного культу, виготовленими з малоцінних матеріалів, якщо при цьому не порушується встановлений у місцях попереднього ув'язнення порядок, а також не обмежуються права інших осіб;

- на восьмигодинний сон в нічний час, під час якого не допускається залучення до участі в процесуальних та інших діях, за винятком невідкладних випадків;

- звертатись із скаргами, заявами та листами до державних органів і службових осіб у порядку, встановленому статтею 13 цього Закону.

Взяті під варту жінки вправі мати при собі дітей віком до трьох років.

Взяті під варту молоді громадяни (віком від 14 до 28 років) мають право отримувати психолого-педагогічну допомогу спеціалістів центрів соціальних служб для молоді.

Осіб, які відбувають покарання у місцях позбавлення волі, в разі обрання щодо них запобіжного заходу у вигляді взяття під варту в зв'язку з провадженням в іншій справі, тримають відповідно до правил, установлених цим Законом. Одержання цими особами посилок і передач, а так само купівля ними продуктів харчування і предметів першої необхідності здійснюються в порядку, встановленому Виправно-трудовим кодексом України для виду режиму виправно-трудової колонії, призначеного їм Державним департаментом України з питань виконання покарань.

Перелік продуктів харчування і предметів першої необхідності, які забороняється передавати особам, взятим під варту, встановлюється Державним департаментом України з питань виконання покарань. Міністерством оборони України за погодженням з Генеральною прокуратурою України.

Стаття 10. Обов'язки осіб, взятих під варту

Особи, взяті під варту, зобов'язані:

- додержуватися порядку, встановленого в місцях попереднього ув'язнення, і виконувати законні вимоги адміністрації;

- дотримуватися санітарно-гігієнічних правил, мати охайний зовнішній вигляд, постійно підтримувати чистоту в камері;

- бути ввічливими до працівників місця попереднього ув'язнення, а також поміж собою;

- не вступати в суперечки з представниками адміністрації, не принижувати їх гідність, не протидіяти виконанню ними своїх обов'язків;

- бережливо ставитися до інвентарю, обладнання та іншого майна місця попереднього ув'язнення.

Кримінальний процесуальний кодекс України

Стаття 42. Підозрюваний

Підозрюваний, обвинувачений має право:

- 1) знати, у вчиненні якого кримінального правопорушення його підозрюють;
- 2) бути чітко і своєчасно повідомленим про свої права, а також отримати їх роз'яснення у разі необхідності;
- 3) на першу вимогу мати захисника і побачення з ним до першого та перед кожним наступним допитом з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, на присутність захисника під час допиту та інших процесуальних дій, на відмову від послуг захисника в будь-який момент кримінального провадження, на отримання послуг захисника за рахунок держави у випадку відсутності коштів на оплату таких послуг;
- 4) не говорити нічого з приводу підозри проти нього або у будь-який момент відмовитися відповідати на запитання;
- 5) давати пояснення, показання з приводу підозри чи в будь-який момент відмовитися їх давати;
- 6) вимагати перевірки обґрунтованості затримання;
- 7) у разі затримання – негайне повідомлення членів сім'ї, близьких родичів чи інших осіб про затримання і місце свого перебування;
- 8) збирати і подавати слідчому, прокурору, слідчому судді докази;
- 9) брати участь у проведенні процесуальних дій;
- 10) під час проведення процесуальних дій ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій, які заносяться до протоколу;
- 11) застосовувати з додержанням вимог КПК України технічні засоби при проведенні процесуальних дій, в яких він бере участь. Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд мають право заборонити застосовування технічних засобів при проведенні окремої процесуальної дії чи на певній стадії кримінального провадження з метою нерозголошення відомостей, які містять таємницю, що охороняється законом, чи стосуються інтимного життя особи, про що виноситься вмотивована постанова (ухвала);
- 12) заявляти клопотання про проведення процесуальних дій, про забезпечення безпеки щодо себе, членів своєї сім'ї, близьких родичів, майна, житла тощо;
- 13) заявляти відводи;
- 14) ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування, та вимагати відкриття матеріалів;
- 15) одержувати копії процесуальних документів та письмові повідомлення;
- 16) оскаржувати рішення, дії та бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді;
- 17) вимагати відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, в порядку, визначеному законом, а також відновлення репутації, якщо підозра, обвинувачення не підтвердились;

18) користуватись рідною мовою, отримувати копії процесуальних документів рідною або іншою мовою, якою він володіє, та в разі необхідності користуватися послугами перекладача за рахунок держави.

Підозрюваний, який є іноземцем і тримається під вартою, має право на зустрічі з представником дипломатичної чи консульської установи своєї держави, яку йому зобов'язана забезпечити адміністрація місця ув'язнення.

Підозрюваний зобов'язаний:

1) прибувати за викликом до суду, а в разі неможливості прибути за викликом у призначений строк – заздалегідь повідомити про це суд;

2) виконувати обов'язки, покладені на нього рішенням про застосування заходів забезпечення кримінального провадження;

3) підкорятися законним вимогам та розпорядженням слідчого, прокурора, слідчого судді, суду.

На всіх стадіях кримінального провадження підозрюваний має право примиритися з потерпілим і укласти угоду про примирення. У передбачених законом України про кримінальну відповідальність та КПК України випадках примирення є підставою для закриття кримінального провадження.

Права та обов'язки підозрюваного мені оголошені, роз'яснені і зрозумілі.

Пам'ятку про процесуальні права та обов'язки підозрюваного отримав.

Більш детального роз'яснення кожного із вищевказаних прав підозрюваного не потребую.

Підозрюваний _____

(підпис, ініціали, прізвище)

« ____ » год « ____ » хв « ____ » _____ 2025 року.

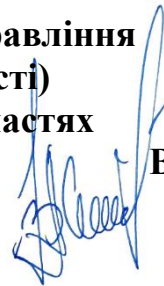
Захисник _____

(підпис, ініціали, прізвище)

« ____ » год « ____ » хв « ____ » _____ 2025 року.

***Повідомлення про підозру здійснив,
письмове повідомлення про підозру вручив,
права підозрюваному повідомив та роз'яснив, а також
пам'ятку про процесуальні права підозрюваного вручив:***

**Старший слідчий в ОВС слідчого відділу 2 управління
(з дислокацією у м. Маріуполь Донецької області)
ГУ СБ України в Донецькій та Луганській областях
підполковник юстиції**

Володимир СОКОЛ